

سید جمال الدین اسدآبادی واجد چهره مشخص و معینی نبود/ سید جمال بیشتر سیاسی است تا دانشگاهی

نویسنده کتاب «سید جمال الدین اسدآبادی و تفکر جدید» با بیان اینکه سید جمال دارای شخصیت یکدست و واجد چهره مشخص و معینی نبود...

نویسنده کتاب «سید جمال الدین اسدآبادی و تفکر جدید» با بیان اینکه سید جمال دارای شخصیت یکدست و واجد چهره مشخص و معینی نبود، گفت: سید جمال بیشتر یک شخص سیاسی است تا دانشگاهی، یعنی موقعیتها را سنجیده و براساس جریانها و موقعیتها حرفهایش را زده است.

دکتر کریم مجتهدی، چهره ماندگار فلسفه و نویسنده کتاب «سید جمال الدین اسدآبادی و تفکر جدید» در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد شخصیت سید جمال گفت: به نظر من سید جمال اسدآبادی دارای شخصیت یکدست و واجد چهره مشخص و معینی نیست. علاوه بر پیچیدگی در نوشته های سید جمال الدین، گاه تناقض گویی هایی هم در گفته ها و نوشته های او مشاهده می شود.

وی افزود: یکی از تناقضها این است که او گاهی از لزوم فلسفه و تحقیق و مطالعه تفکر دفاع کرده و صریحا گفته است برای دستیابی به فرهنگ پیشرفته غربی و یا ایجاد جامعه سالم نیازمند فنون و صنایع هستیم و در جهان امروز نمی توان بدون پیشرفت صنایع، جامعه سالم و بهداشت مناسبی داشت، اما از طرف دیگر در برخی از آثارش مانند «نیچریه» به مخالفت با نظرات سید احمد خان پرداخته است.

استاد بازنشسته فلسفه دانشگاه تهران اظهار داشت: سید احمد خان معتقد بود نه فقط صنایع و علوم جدید غربی را فراگیرند برای اعتلای جامعه و برای تأمین خوشبختی و سلامت زندگی شان، بلکه حتی اعتقادات خود را تا حدودی براساس اصول جدید تنظیم کنند. سید جمال الدین با نگارش رساله «نیچریه» شدیداً با سید احمد خان درافتاد.

وی با اشاره به اینکه بنده معتقدم ایشان تفکر ثابت و قطعی نداشته و بیشتر موردی کار کرده است، تصریح کرد: به نظر من سید جمال بیشتر سیاستمدار است تا متفکر و فیلسوف. سید جمال در هر موردی آنچه را که لازم دانسته، عنوان کرده و حتی این وسواس و یا دغدغه را نداشته است که مثلاً گفته ای با گفته های قبلی اش اندکی متفاوت باشد.

وی تأکید کرد: سید جمال شخصی است که با مسائلی که در زمان و در کشور و به سبب معین و یا به دلایلی که اختلاف بین کشورهای مختلف رخ می داد به آنها می پرداخت و استفاده موردی از افکارش کرده است. سید جمال اساساً سیاستمدار و به نحوی روزنامه نگار است که موقعیت را در می یابد و براساس آن موقعیت اقدام می کند.

مجتهدی در ادامه سخنانش با اشاره به اینکه یکی از افرادی که سید جمال به مخالفت با او پرداخته بود، «ارنست رنان» فرانسوی بود، گفت: ارنست رنان در دانشگاه سوربن سخنرانی کرد و علیه اسلام سخن گفت و اعلام کرد اسلام دینی است که مانع از پیشرفت است و پیشرفت را ساقط می کند. بعد از دو ماه سخنرانی او در روزنامه «دو جهان» چاپ شد و در تمام کشورهای اسلامی از جمله مصر، ترکیه و روسیه منتشر شد. بعد از دو ماه همان روزنامه، نوشته ای از سید جمال الدین اسدآبادی در جواب ارنست رنان چاپ کرد و دوباره ارنست رنان جوابی به مقاله سید جمال می دهد.

وی افزود: وقتی این سه مقاله را می خوانیم نامه آخر ارنست رنان، شدیدتر از نامه اول است و واقعا بسیار با خشونت و تند نوشته شده است، در حالی که نامه سید جمال الدین، قدرت لازمی که بتواند توان پاسخ به «ارنست رنان» را داشته باشد را نداشت. با صراحت می توان گفت ارنست رنان از سید جمال الدین و نامه او، استفاده آلی (ابزاری) کرده و آنرا وسیله قرار داده تا سید جمال الدین اعتراض کند تا او مجبور شود به سید جمال در همان نامه جواب دهد. برای اینکه افراد دیگری به ارنست رنان پاسخ دادند ولی روزنامه «دو جهان» آنرا چاپ نکرد.

مجتهدی در پایان سخنانش تأکید کرد: سید جمال الدین اسدآبادی شرایط را می سنجید و بعد سعی می کرد که بهترین تصمیم را بگیرد. سید جمال بیشتر یک شخص سیاسی است تا دانشگاهی، یعنی موقعیتها را سنجیده و براساس جریانها و موقعیتها حرفهایش را زده است.